

All you need to know about the HPV vaccine
that reduces the risk of cervical cancer

Viskas, ką reikia žinoti apie ŽPV vakciną, galinčią sumažinti
riziką užsikrėsti gimdos kaklelio vėžiu

Klausimai ir atsakymai

Informacija tėvams ir globėjams

*drauge galime nugalėti
gimdos kaklelio vėžį*

LITHUANIAN

drauge galime nugalėti gimdos kaklelio vėžį

Šis gidas skiriamas tėvams ir globėjams merginų, kurioms turėtų būti suteikta ŽPV imunizacija. Jį reikėtų skaityti drauge su informaciniais bukletais, kurie duodami merginoms jas paruošiant ŽPV imunizacijai.

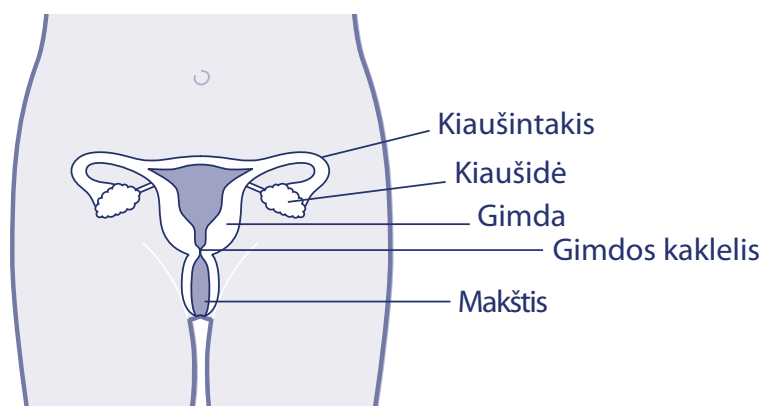
Šio bukletu tikslas – atsakyti į klausimus apie ŽPV vakciną, galinčią apsaugoti nuo gimdos kaklelio vėžio. Būtent, čia suteikiama detali informacija apie visas temas aprašytas tame buklete. Jis sukurtas taip, kad čia rastumėte atsakymus į visus klausimus, iškilusius jį perskaičius.

Jeigu norėtumėte gauti daugiau informacijos, apsilankykite www.fightcervicalcancer.org.uk, arba paskambinkite į NHS Pagalbos liniją nemokamu telefonu 0800 22 44 88 (tekstofonas 18001 0800 22 44 88).

Kas yra gimdos kaklelio vėžys?

Gimdos kaklelio vėžys išsivysto gimdos kaklelyje, tai yra, įėjime į gimdą (žiūrėti piešinį A žemiau). Jo sukėlėjas – virusas, vadinamas žmogaus papilomos virusu, arba ŽPV (ang. HVP), kuris dažniausiai plinta lytiniu keliu, liečiantis genitalijų srities odai. Jungtinėje Karalystėje nuo gimdos kaklelio vėžio kasmet miršta apie 1000 moterų.

Piešinys A

Kviečiame apsilankyti visas moteris nuo 20 iki 60 metų

drauge galime nugalėti gimdos kaklelio vėžį

Kaip ŽPV sukelia gimdos kaklelio vėžį?

Egzistuoja apie 100 ŽPV tipų, tačiau tik keletas jų gali sukelti gimdos kaklelio vėžį, o būtent du iš jų – 16 ir 18 tipai – sukelia net 70% atvejų .

Jeigu ŽPV patenka ant gimdos kaklelio sienelių, jis gali ten išbūti keletą metų, nesukeliant jokios žalos. Tačiau, retais atvejais, ŽPV gali pradėti žaloti ląsteles ir taip sukelti anomalius pasikeitimus. Negydant, jie gali išsivystyti į vėžį.

Tokius psikeitimus galima aptikti gimdos kaklelio tyrimų dėka. Jei juos atranda pakankamai anksti, ląstelių pakitimus galima iširti. Reikalui esant, bus paskirtas gydymas, norint išvengti vėžio išsivystymo. Gimdos kaklelio tyrimų programa, pradėta 1980-ais metais, efektyviai padėjo sumažinti gimdos kaklelio vėžio atvejų skaičių net 43%.

Net ir tuo atveju, kai jūsų dukra buvo paskiepyta ŽPV vakcina, jai vis tiek reikės reguliariai daryti cervikalius tyrimus nuo 20 metų amžiaus. Šis imunizacijų ir reguliarių tyrimų derinys suteiks geriausią apsaugą nuo gimdos kaklelio vėžio.

Kodėl turėčiau jaudintis, kad mano dukra gali užsikrėsti gimdos kaklelio vėžiu?

ŽPV tipai, galintys sukelti gimdos kaklelio vėžį, dažniausiai plinta lytinio akto metu, kai kas nors suartėja su kitu žmogum, turinčiu tuos ŽPV tipus. Bet kokios formos lytiniai santykiai, kurių metu susiliečia genitalijų srities oda, potencialiai gali sukelti riziką užkrėsti žmogų ŽPV infekcija.

Nors šiuo metu ir maža galimybė, kad jūsų dukra gali užsikrėsti, ŽPV infekcija yra labai dažnas reiškinys. Dauguma merginų ir moterų gali užsikrėsti ŽPV bet koku gyvenimo laikotarpiu ir to net nepastebėti, kadangi, paprastai, ši infekcija neturi jokių simptomų. Dažniausiai, ŽPV infekcijos atsikratoma savaime, tačiau ne visuomet - būtent todėl, ši vakcina yra tokia svarbi.

Kokia ŽPV vakcinosis paskirtis?

ŽPV suteikia apsaugą nuo užsikrėtimo 16 ir 18 ŽPV tipais. Būtent šie 16 ir 18 ŽPV tipai ir sukelia 70% gimdos kaklelio vėžio atvejų.

atlikti gimdos kaklelio patikrą kas tris metus.

drauge galime nugalėti gimdos kaklelio vėžį

Ar ši vakcina apsaugo nuo visų gimdos kaklelio vėžio rūšių?

Ši vakcina skirta specialiai kovoti su dviem ŽPV tipais, kurie gali sukelti 70% gimdos kaklelio vėžio atvejų. Ji neapsaugos nuo visų kitų ŽPV tipų, todėl jūsų dukrai vis tiek bus labai svarbu kas tris metus reguliariai atlikti gimdos kaklelio tepinėlio tyrimus, norint patikrinti, ar nėra gimdos kaklelio ląstelių anomalijų (pakitimų) nuo 20 metų amžiaus. Toks imunizacijos ir gimdos kaklelio patikrinimo kombinavimas suteikia geriausią įmanomą apsaugą nuo gimdos kaklelio vėžio. Jūsų durba bus pakviesta atlikti gimdos kaklelio tyrimus, kai jums sukaks 20 metų.

Ar ši vakcina apsaugo nuo kitų lytiniu būdu plintančių infekcijų?

Ne. ŽPV vakcina neapsaugos nuo kitų lytiniu būdu plintančių infekcijų. Jeigu jūs ar jūsų dukra norėtumėt gauti daugiau informacijos, pasikalbėkite su sesele ar gydytoju.

Kiek laiko galioja vakcinosis suteikta apsauga?

Tyrimai rodo, kad ŽPV vakcina suteikia labai gerą apsaugą ir, kad ši apsauga veiksminga ilgą laiką. Tyrimai bus tęsiami ir vakcinosis ilgalaikis poveikis bus toliau pastoviai stebimas.

Kokio amžiaus merginoms bus atliekama ši imunizacija?

Visos Škotijoje gyvenančios merginos nuo 12 iki 13 metų bus reguliariai kviečiamos ŽPV vakcinacijai antraisiais vidurinės mokyklos metais.

Be to, vyresnėms merginoms, gimusioms 1990 rugsėjo 1d ar vėliau, tokia vakcina taip pat bus pasiūlyta per specialią pasivijimo programą.

Norint gauti daugiau informacijos, apsilankykite www.fightcervicalcancer.org.uk arba skambinkite nemokamu telefonu į NHS Pagalbos liniją 0800 22 44 88 (tekstofonas 18001 0800 22 44 88).

Kada mano dukra bus imunizuota?

Jūsų dukrai atsiųs informaciją, kai imunizacijos programa prasidės jūsų apylinkėje.

Merginos, kurios dar mokosi mokykloje, imunizacijai bus pakviestos per mokyklą. Pasikalbėkite su savo mokyklos med. seserimi, jeigu jūsų dukra planuoja išeiti iš mokyklos dar nepasibaigus ŽPV imunizacijai.

Jei jūsų dukra iš mokyklos jau išėjo, jūsų vietinė NHS tarnyba susisieks ir suderins imunizacijos laiką.

Kiek injekcijų mano dukrai reikės gauti?

Med. sesuo suleis vakciną į viršutinę rankos dalį. Reikės padaryti tris injekcijas, šešių mėnesių laikotarpyje. Norint gauti geriausią apsaugą, svarbu, kad kiekviena mergina gautų būtent tris skiepus.

Kodėl mano dukrai reikalinga ŽPV vakcina dabar?

Jei jūsų dukra iš mokyklos jau išėjo, jūsų vietinė NHS tarnyba susisieks ir suderins imunizacijos laiką.

Nors dauguma merginų lytinio gyvenimo nepradedą iki 16 metų ir daugiau, yra svarbu įgyti šią apsaugą pakankamai anksti, kad ji būtų efektyvi. Geriausias tam laikas – ankstyvieji paauglystės metai. Vakcina suleista dabar, ją apsaugos ateityje.

Šis ŽPV imunizacijų ir reguliarių tyrimų derinys suteiks geriausią apsaugą nuo gimdos kaklelio vėžio.

Ar bus kokių tai šalutinių poveikių?

Imunizacijos šalutiniai poveikiai yra visai nežymūs – daugiausia pasireiškia tik sutinimu rankoje, kuris greitai praeina. Klinikiniai bandymai su tūkstančiais jaunų moterų parodė, kad ši vakcina turi puikų apsaugos faktorių. ŽPV infekcija užsikrėsti nuo šios vakcinės negalima.

Jei jūsų dukra blogai pasijaus po savo vakcinacijos, ji turėtų būtinai apie tai pranešti savo med. seselei, mokytojui, arba pasikalbėti su savo gydytoju.

O kaip dėl merginų, turinčių alergijas, ar sergančių kokiomis kitomis ligomis, arba reguliariai naudojančių vaistus – ar jas taip pat galite imunizuoti?

Taip. Med. sesuo paklaus jūsų dukrą apie kitas ligas, vaistus, alergijas, maisto toleranciją, astmą, egzemą, bei šieno karštligę. Paprastai šie faktoriai nėra svarbūs ir vis tiek galima suleisti vakciną. Jei turite kokių tai klausimų ar nuogąstavimų, geriausia būtų pasikalbėti su savo med. seserimi, arba savo gydytoju.

O kaip dėl merginų, kenčiančių nuo ilgalaikių ligų?

Vakcina yra saugi merginoms, kurių imuninė sistema galbūt nėra pilnai funkcionuojanti dėl kokios tai ilgalaikės negalios, arba ilgai naudojamų vaistų. Tačiau, yra galimybė, kad ji nebus tokia efektyvi šiuo atveju.

drauge galime nugalėti gimdos kaklelio vėžį

Ar vakcina gali kaip nors paveikti kitus vaistus?

Nėra jokių įrodymų, kad ši vakcina galėtų sumažinti kitų vaistų veiksmingumą.

Ar vakcina gali sukelti alergines reakcijas?

Kai kurie žmonės patiria alerginę reakciją tuoj po imunizacijos. Tokia reakcija gali būti išbėrimas, arba niežulys kokioje nors kūno dalyje, arba visame kūne. Med. sesuo galės paaiškinti, kaip tokią reakciją tinkamai gydyti.

Labai retais atvejais, kai kurie žmonės gali patirti smarkų šalutinį poveikį tuoj pat po imunizacijos. Tai pasireiškia kvėpavimo sunkumais, kurie gali sukelti sąmonės netekimą. Tai vadinama anafilaksine, arba padidėjusio jautrumo reakcija. Tokia reakcija yra labai reta, tačiau visos med. seserys yra apmokytos, kaip elgtis tokiais atvejais.

Jei jūsų dukra turėjus kokią nors alergiją po ankstesnių imunizacijų, pasikalbėkite su savo med. seserimi, arba gydytoju – jie galės geriausiai patarti.

Ką daryti, jei mano dukra nenuėjo į mokyklą, ar negalėjo atlikti skiepus skirtu laiku imunizacijos dieną?

Vakciną jai pasiūlys padaryti kitą kartą - pakalbėkite su savo med. seserimi arba gydytoju, jei turite kokių tai klausimų. Labai svarbu gauti visas tris dozes norint suteikti geriausią apsaugą.

Ką daryti, jeigu mano dukra nenori gauti imunizacijos?

Tai jos pasirinkimas, nori gauti vakciną, ar ne, tačiau rekomenduojama, kad tokia imunizacija būtų jai atlikta dėl visų auščiau išvardintų priežasčių. Imunizacijos atlikimas dabar, apsaugos ją dar daugelį metų. Ji turėtų pasitarti su med. seserimi, arba jūsų gydytoju, jei turi kokių tai klausimų apie šią imunizaciją pati, arba su savo tėvais, jei jai geriau kreiptis drauge.

Ką daryti, jeigu ji nori būti imunizuota, tačiau mes, kaip jos tėvai, ar globėjai, norime, kad ji geriau vakciną negautų?

Nors rekomenduojama, kad toks sprendimas būtų padarytas drauge su visa šeima, įstatymai leidžia, kad jaunas žmogus iki 16 metų, duotų savo sutikimą pats, jeigu tinkamai kvalifikuotas gydytojas teigia, kad jis gavi pilnai suvokti, kas jam siūloma. Daugiau informacijos apie sutikimą ieškokite buklete "Sutikimas – jūsų teisės" (bukletą rasite adresu www.hris.org.uk). Be to, galite tai aptarti su savo med. seserimi, arba gydytoju.

drauge galime nugalėti gimdos kaklelio vėžį

Ką daryti, jei mano dukra jau yra lytiškai aktyvi?

Jeigu mergina jau lytiškai aktyvi, yra galimybė, kad ji jau yra užsikrėtus ŽPV virusu. Tačiau, net ir tokiu atveju, nebus žinoma, kokių ŽPV tipų ji užsikrėtė. Todėl, rekomenduojama, kad ji vis tiek būtų imunizuota šia vakcina, nes ji apsaugos nuo dviejų pačių rimčiausių tipų, kurie gali sukelti vėžį.

Ką daryti, jei mano dukra jau nėščia, bet dar apie tai nežino?

Saugumo dėlei, rekomenduojama, kad nėščios moterys nebūtų imunizuojamos nuo ŽPV. Prieš imunizaciją niekas neatliks nėštumo testo merginoms, todėl jei jūsų dukra mano, kad gali būti nėščia, ji turėtų būtinai pasikalbėti su savo med. seserimi, arba gydytoju.

Patirtis iki šiol rodo, kad nėra jokių įrodymų, kad ŽPV vakcina gali pakenkti besilaukiančiai moteriai, ar jos kūdikiui. Atliekant vakcinas bandymus, moterys, kurios buvo netyčia imunizuotos nėštumo metu, arba visai prieš pat pastojant, neturėjo daugiau sunkumų nėštumo metu, nei tos moterys, kurios nebuvo imunizuotos ŽPV vakcina. Pasibaigus nėštumui, ji galės užbaigti trijų dozių ŽPV kursą.

Kodėl neimunizuojamas mano sūnus?

Prioritetas – tiesiogiai apsaugoti moteris nuo gimdos kaklelio vėžio.

Suteikiant visoms merginoms apsaugą nuo dviejų dažniausiai pasitaikančių gimdos kaklelio vėžio priežasčių, galiausiai, bus pagerinta visuotinė apsauga, nes aplinkoje cirkuliuos mažiau ŽPV virusų.

drauge galime nugalėti gimdos kaklelio vėžį

drauge galime nugalėti
gimdos kaklelio vėžį

Tolesnė informacija

Šį bukletą galite rasti adresu www.fightcervicalcancer.org.uk.
Čia rasite daugiau informacijos ir DVD visomis šiame buklete
apartomis temomis.

Norint gauti šį bukletą kita kalba, arba kitokio formato, prašome
skambinti savo vietinei NHS Tarybai. Jei tam padaryti jums
reikalinga pagalba, susisiekite su **NHS pagalbos linija**
nemokamu telefonu 0800 22 44 88
(Tekstofonas 18001 0800 22 44 88).

Škotijos vyriausybės vardu, atspausdino
NHS Health Scotland, remiant Health Protection Scotland.

Sveikatos departamentui leidus, adaptuota pagal anksčiau publikuotų
straipsnių medžiagą.

© NHS Health Scotland, 2009